

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek 8 koronáért kapják a lapot.

Felolvasó szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az ujév.

Budapest, 1899. decz. 30.

Amilyen zavarosan végződött ez az év az Ausztriával való kiegyezés ügyében, ép olyan örvendetesen kezdődik a mi belügyeinknek új rendje. Nincs ugyan költségvetésünk, a közözügyi kiadásunkra pedig indemnitást kellett adnunk; a kvótát is királyi döntéssel határozták meg félévre, mégis az 1900. évi január elseje igen nevezetes dátum lesz a magyar alkotmány- és jogtörténetben. Nevezetes reformkorszakot jelent.

Eltételezve azon apróbb törvényhozási és kormányzási intézkedésektől, a melyek január 1-én lettek aktuálisak, ekkor lépett életbe az új bünvádi perrendtartás, az új italmi rési törvény, mely fogyasztási adórendszerünknek egyik legjelentékenyebb, legtöbb és legbizonyosabb jövedelmet hajtó intézménye lett. Ugyancsak már január folyamán kell megtenni azokat a törvényhozási és kormányzási intézkedéseket, melyek az új választási törvény végrehajtására vonatkoznak. A bíróságok, a pénzügyi és közigazgatási hatóságok roppantul el lesznek foglalva az új törvények végrehajtása körüli teendőkkal.

De az egész ország csakhamar érezni fogja ezen három nagy reformnak jótékony hatását. Ezek közül kétségkívül a legjelentékenyebb az új bünvádi perrendtartás, mert ebben érdekelt mindenki. A törvény nem tudásával senki sem védekezhetik és ettől az új rendtől függ vagyunkunk, életünk biztonsága.

Több mint harmincz esztendeig várakoztunk erre a napra, az új bünvádi eljárás életbeléptetésére, amely most január 1-én végre bekövetkezett. A legkitünőbb jogász elmék foglalkoztak ezen reform előkészítésével, de csak most tudunk azzal dűlőre jutni. A magyar igazságügynek egyik hatalmas oszlopát helyezik el most, jogszolgáltatásunk immár minden oldalról lassanként kiépített hatalmas épületében. A koszoru-ünnepély minden zaj és ünnepség nélkül, oly komolyan, mint a milyen maga a justitia, fog végbe menni. De azért ez a nap semmit sem veszthet jelentőségéből, fontosságából.

Ezen a napon szűnik meg az önkénynek egy neme, a mivé gyakran fajult az eddigi bünvádi eljárásunk, mely miniszteri rendeleteken, bírói gyakorlaton alapult, mert írott törvény eddig nem volt róla. Csakis a magyar bírói kar előkelő műveltségének és humánus, emberies ér-

zésének lehet azt köszönnünk; hogy bünygyi igazságszolgáltatásunknak nem lett több áldozata. Mert a magyar bíróság mindig azt az elvet vallotta és vallja, hogy inkább maradjon büntetlen száz bűnös, mintsem egy ártatlan szenvedjen. Most azonban az igazi bűnös nem menekülhet, viszont az ártatlanul üldözöttet a törvény védeni fogja.

Az egész új rend a vád elvén nyugszik. De a terhelt már az első pillanatban látni fogja, hogy kivel áll szemben, ki a vádlója és nyomban védekezhetik az ellen. Segíti ügyében a nyilvánosság és a közvetlenség. Védője mindjárt oda állhat melléje és végig kíséri ügyének további folyamán. A közszabadságnak a legerősebb biztosítékai vannak lefektetve ebben az új bünpéres rendszerben, melynek különösen egy új intézményét kell kiemel-nünk. Ez az esküdtbiráskodás.

Eddig az esküdtszék csak sajtó utján elkövetett vétségek ügyében bíraskodott. Most az esküdtszék a magyar igazságszolgáltatásnak rendes orgánuma lesz és megszűnik kivételes bíróság lenni. Az újonnan szervezett esküdtszék összesen 18 közönséges büntényben fog ítéletet mondani, amelyekre halál vagy öt éven felüli szabadságvesztés büntetés van szabva.

A büntényeknek tulnyomó része azonban is a hivatalnok-bíróság elé fog tartozni. Ugyancsak a sajtó utján elkövetett vétségek egy része feletti bíraskodást is kivonták az esküdtszék hatásköréből. A magán személyek ellen elkövetett rágalmozás és becsületsértés ezután nem az esküdtszék, hanem a járásbíró elé fog tartozni. Sőt oda teszik át a már megtett panaszfeljelentéseket is. Ebben sokan a sajtó szabadságának korlátozását látják.

Mi azonban nem így fogjuk fel a dolgot. Mivel a politikai személyek és köztisztviselők ellen elkövetett sajtóbeli sérelmek miatt ezután is az esküdtszék fog verdiktet mondani. A sajtó szabadsága tehát politikailag és a közérdek szempontjából gyakorlandó ellenőrzése teljesen korlátlan. A magán személyek elleni támadásoknak pedig többnyire piszkos oldala szokott lenni. Ez az új intézkedés inkább a zsaroló és erőszakoskodó hirlapirodalom ellen irányul. Így tehát közérkölesi szempontból bírálendő el és nem a közszabadságra tartozik.

Ilyen nagyfontosságú reformok előestéjén állunk és ime alig akad valaki, aki érdeklődik még azok iránt. Olyan nagy a fásultság a saját ügyeink iránt, mivel mindenkit a monarchia bizonytalansága, ez a folytonos válság aggaszt és erőt vesz

a gondolat a közvéleményben, hogy a monarchia mostani szerkezetét meg kell változtatni, mivel ezen már palliatív eszközökkel segíteni nem lehet. Sokan tervekkel lépnek elő, melyek sokat ígérők, de nem számolnak a tényleges állapotokkal, a hatalmi tényezőkkel.

Ezek sorába tartozik az Ugron-esoport honmentő eszméje, melynek Ugron Gábor a delegáció nyilvános ülésén is propagandát akart csinálni. Legalább megkezdte hangulat csinálást. A mostani hatalmi tényezők azonban még mindig biznak abban, hogy a monarchiát és a dualisztikus szerkezetet még mindig lábra lehet állítani. Ezt ezélozza ez a legújabb intézkedés is, mely január 1-én lépett életbe. Az új osztrák kormány az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezést az osztrák alkotmány 14. §-a alapján fogja ráfiktálni és ez alapon fogja végrehajtani, mivel erre a Clary-kormány nem vállalkozott.

A kiegyezésnek érvényét tulajdonképen Széll Kálmán magyar miniszterelnök fáradhatatlan erője szerzett, ki nem hagyta veszendőbe menni azon nagyfontosságú érdekeket, melyek ezen gazdasági kiegyezéshez fűzve vannak. Az alkut meg kell tartani. Az átalakulásnak meg kell történni. Ezt vitte keresztül Széll Kálmán Bécsben.

Ezzel kapcsolatban megtörtént a korona döntése a kvóta-kérdésben s e szerint 34.4%-os kvótát fogunk fizetni miként ez a kormány javaslatában proponálva van. De csak félévre szól a döntés, abban a reményben, hogy azalatt az osztrák helyzet javul. Az átutalás és a kvóta már befejezett tény lesz. Ezzel már némileg meg lesz könnyítve a további tárgyalás. Ámde elég lesz-e ez a félesztendő arra, hogy az osztrák parlament felülemelkedjék a pártpolitikai és nemzetiségi érdekeken és a hazának legyen szolgálatot? A legfőbb állami érdeket minden más érdeknek fölébe helyezvén. Most azonban, az újév kezdetén, még erre a kérdésre felelni senki sem tud.

R.

Háromszékvármegye törvényhatósági bizottságának közgyűléséből.

Sepsi-Szent-György, decz. 29.

Az időjárási és időszaki viszonyokhoz képest aránylag kevesebb bizottsági tag gyűlt össze a deczemberi rendkívüli közgyűlésre, a melyet Pótsa József főispán, val. b. t. tanácsos a bizottsági tagok üd-

vözlésével nyitott meg. Bejelentette, hogy a mult közgyűlés óta két érdemes bizottsági tag elhunyt a gyászba a bizottságot. Csiki Lázár és Tompa Albert bizottsági tagok elhalálozása felett jegyzőkönyvi részvételt fejezte ki a közgyűlés.

Szentiványi Miklós alispán jelentését tudomásul vették, hasonlóan a pénztárvizsgálatra kiküldött bizottság jelentését is.

A tárgysorozat rendén tudomásul vették a vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendelete az iparos tanonciskolai szervezet tárgyában, a belügyminiszter leirata az ebtartási szabályrendelet módosítása tárgyában; jóváhagyta a földmivelésügyi m. kir. miniszter az erdőgondnoksági pénznek 1898. évi számadását. Altörja és Feltörja községeknek nagyközséggé egyesítését; Karathna és Volál kisközségeknek Karathna-Volál néven kisközséggé egyesítését a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta, hasonlóan Étfalva és Zoltán egy kisközséggé és Fotos, Martonos szintén egy kisközséggé egyesítése belügyminiszteri jóváhagyást nyert.

Egy régóta vajudó kérdésnek eldöntésére első határozott lépést képez a m. kir. földmivelésügyi m. kir. miniszternek a törvényhatósági közgyűlés előbbi határozatából származó azon intézkedése, hogy a sepsi-szent-györgyi mentelepnek elhelyezése ügyében a helyszínen tartandó tárgyalására Nagy Gábor miniszteri tanácsost küldött ki. A tárgyalásokra a közgyűlés bizottságot küldött ki, Potsa József val. b. t. tanácsos, főispán; Szentiványi Miklós alispán, Ujjvárossy József kir. tanácsos, Kelemen Lajos vármegyei tisztiügyész, Gyárfás Győző kir. főmérnök, ifj. Gödri Ferencz Sepsi-Szent-György polgármestere és Gazda Gyula m. főszámvevő küldettek ki.

Többrendbeli törvényhatósági átiratot tudomásul vett a közgyűlés. Szolnok-Doboka-vármegye átiratánál az országgyűlési képviselő választásoknál a lokális érdekek megvédése tárgyában Tuzson János biz. tag felszólalt, az átirat pártolását ajánlván. A közgyűlés az átiratot tudomásul vette.

A vármegyei tisztviselők helyzetének és ellátásának rendezése tárgyában Baranyamegye átiratára, pártoló felirattal intézett a közgyűlés a m. kir. belügyminiszterhez.

Alsó-Fehérvármegyeinek megküldött monografiája viszonzásául Háromszékvármegye millenáris emlékkönyve küldetett meg, hasonlóan Temesvármegye részére is, a mely a megye nemesi családjairól írt művet megküldötte.

Kisküküllővármegye közönségének átiratát, hogy a közutakra szükséges fedanyag vasuti szállításának mérséklése iránt felterjesztés tétessék, pártoló tudomásul vette a közgyűlés és hasonló felterjesztést tett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez.

A közigazgatási bizottságból az 1899. év végével kilépő öt tag helyébe az új biz. tagok választása elrendeltett. A szavazatszedő bizottságba Séra Tamás elnök, Sipos Samu és dr. Damokos Ödön küldetett ki.

Helyettes tisztiügyésznek az 1900. évre dr. Künnle Tivadart választotta meg a közgyűlés, felkiáltás után.

A megyei igazoló választmányba beválasztottak, illetőleg kinevezettek Ujjvárossy József kir. tan. elnöke alatt dr. Künnle Tivadar, Bogdán Arthur, dr. Székely György, Bartha Imre, Deák András, Vajna Miklós, Sipos Sámuel, dr. Damokos Ödön. A megyei központi választmányba Vajna Miklós választott be.

Az üresedésben levő bizottsági taghelyekre új tagok beválasztása határozatott el s eziránt alispán megkeresetetett.

Állandó választmányi tag lett Vén Mihály ref. esperes, az eltávozott Csifó Salamon unit. lelkész helyett, míg a vármegyei fiúárva-ház igazgató választmányába József Lajos választott meg az 1900. és 1901. évekre.

Dr. Damokos Ödönnek tiszteletbeli főjegyzővé történt kinevezését a közgyűlés éljenzéssel vette tudomásul.

Egyhangú szavazás után az összesített gyámpénztár feleslegéből az 1900. évben 40,000 koronának a háromszéki takarékpénztárban való elhelyezése határozatott el.

Alsó-rákos-felső-rákosi községi közlekedési közut érdekelttségébe bevonandó községek megjelölése tárgyában. Mórik Lajos felszólalására, az érdekelttségbe Baróth, Kőpecz, Nagy-Bacson és Bo-

dos községek bevonása iránt, tárgyalás folyamatba teendő.

Az igazoló választmány előterjesztése szerint a bereczki és nagyborosnyói választókerületbe megválasztottak törvényhatósági bizottsági tagoknak Borbáth János és Galló Dénes.

A Székely Nemzeti Múzeum csarnokának alkalmas helyen való felépítésére a vármegye közgyűlése Potsa József val. belső titkos tanácsos, főispán teltartalmu megbízással ruházta fel és a tárgyalásoknak az érdekelt igazságügyminiszterrel való folytatására, tekintettel, hogy az elfoglalandó helyiségek részben a sepsi-szentgyörgyi kir. járásbírószág használatában vannak — az alispán felkérte.

* * *

A vármegyei közigazgatási bizottság átiratot intézett a községek által építendő állami iskolák czéljára kölesön közvetítése iránt.

A közgyűlés a vármegye alispánját bizta meg a kölesönöknek együttes vagy esetenként kellő biztosíték mellett való beszerzésével.

Közdi-Vásárhelyen az ottani jótékony nőegylet által felállított polgárlányiskola részére 400 korona segélyt nyújtottak a vármegyei ipartanálap terhére.

Sepsi-Szentivány-Laborfalva kérésére a Sepsi-Szent-Györgyre vezető utnak a közlekedési közutak közé való felvétele és a hozzájárulás megállapítása iránt, a tárgyalások folyamatba tétek.

Szotyor, Kőkös, Ilyefalva községek szabályrendelete a közsegélyezések módjáról, jóváhagyást nyert.

Bereczk község által a közdivásárhely-kantai főgimnázium részére 1500 forint adománynak öt év alatt, az V. osztály beállításától kezdve — adományozása közgyűlési jóváhagyást nyert.

Nagyszabású vita fejlődött a papolecz-kommandó ipartelepi utnak községi közlekedési közutá felvétele tárgyában. A kérdést komplikálta azon körülmény, hogy sem Papolecz község, sem pedig az Erdőipar-részvény-társaság nem tartotta szükségesnek ezen utval fentartását. Ezzel szemben úgy általános közlekedési, valamint közigazgatási, törvénykezési, egyházi és közegészségügyi szempontból a felszólamlások szerint, ezen ut fentartásának szükségessége kétségtelen. A felszólalók Hollaky Attila, Imreh Mózes, Gyárfás Győző, Bálint Dénes, Veress Károly, Kelemen Lajos fejtegetései mind ezen irányban érveltek és az erdészeti bizottság azon véleményét, hogy ezen utvonal az erdőterülethez visszacsatoltassék, mellőzendőnek véleményezték. Az ügynek tisztázása czéljából a közgyűlés a vármegye alispánját kereste meg, hogy tárgyalások alapján újabb előterjesztést tegyen a közgyűlésnek.

* * *

Előpatak gyógyfürdő birtokosai szövetkezetének az iránti kérése, hogy a hidvégi közegészségügyi kör aképen kerekítessék ki, hogy a jelenlegi körből Előpatak, Árapatak, Erősd, Hidvég, Lüget és Bölön községek Előpatak székhellyel egy külön közegészségügyi csoportba vonassanak össze, a kérés alispánnak azon felhívással adatott ki, hogy az érdekelt összes községekkel ezen ügyet tárgyalassa s a községek határozatai alapján indokolt előterjesztést tegyen.

* * *

Közigazgatási bizottsági tagok választására kiküldött bizottság elnöke Séra Tamás bejelentette, hogy az 1900—1901. évekre újból megválasztottak: Bogdán Arthur, dr. Bodor Tivadar, Domokos Albert, gróf Nemes János és Zathureczky Gyula. Éljenzéssel tudomásul vétetett.

* * *

A tárgysorozat befejezése után, elnök főispán az uralkodó felséges király iránti alattvalói hűség kifejezését feliratalakjában javasolta tolmácsoltatni a közgyűlés által. Éljenzéssel határozta el a közgyűlés a hódoló felirat intézését.

Ezután a bizottsági tagoknak családjaikkal együtt az új évbe boldog átlépést kívánva, elnök a közgyűlést berekesztette.

Szentiványi Miklós alispán a bizottsági tagok őszinte érzelmeit nyilvánította a főispán iránt, éljenzésektől kísért lelkesült beszédben.

* * *

Közgyűlés után Potsa József főispánnál a bizottsági tagok egyik része ebédre volt hivatalos.

Riport az évről.

1900. január 1-én egy óriási népszerűségnek örvendő találó mondás veszt el aktuális érdekét: a fin de siècle. A századvég elsüllyed az idők feneketlen tengerében és vele elsüllyed a század is, mely új emberekkel, új eszmékkel és új czélokkal fristítette fel ezt a sárgolyót, mely kering-kering a nap körül, ki tudja, miért és ki tudja meddig?

Kár a századvég szálló igeért, mert kitűnően jellemezte a mai embert, a mai viszonyokat és különösen az erkölcsöket, melyek hajh! meglazulának, különösen az enyém és tied és a két nem közötti viszony tekintetében. A fine de siècle hüen visszaadta a legújabb emberiség minden irányban tanúsított dekadenciáját, diszkrétan tudott kifejezni mindent, a jelembeli gyöngeségtől a disznólkodásig. De visszatükröztette erőnyeinket is, mert erőnyeink is vannak ám. Igaz, hogy ezekkel az erőnyekkel porul jártunk volna a régi, ugynevezett erkölcsvilágban. Erőnyünk ugyanis a szabadság, vagy legalább az utána való törekvés, az egyén és a tömeg szabadsága.

Mi fogja majd pótolni ezt a pompás szálló igét? Ha nem csalódom, még él a fine de siècle apja, egy szellemes párisi újságíró, reá bízom a kérdés megoldását és szívemből gratulálok neki, ha második gyermeke is oly sikerült lesz, mint az első, amely meghalt, meg... De tán nem örökre, tán feltámad majd a huszadik század végén, hanem a jó isten tudja, mit fog akkor jelenteni...

Ez az elmúlt év nemcsak matematikailag, de pszichológiailag a fine de siècle év volt. Eseményekben, melyek jellemzik az emberiséget, elég gazdag volt, s közülök nem egy szerepet fog játszani a világ történetében.

Vegyük mindjárt elő a világhistóriai eseményt, melynek Dreyfus Alfréd a francia tüzérkapitány a központja. A derék ex kapitány most boldogan, nyugodtan él családjá körében, az ördögszigeten elgyengült gyomora már meg tudja emészteni a komény marhahúst is és ő hizik immár mint egy nyugalmazott próféta.

Osodálatosan szívós az emberi szervezet, rettenetes, iszonyatos vád súlya alatt összeroskadva négy és fél esztendő telt az Ördögszigeten baromi életmódban. Haza hozták a kábult, tompult elméjű embert s míg egyfelől a szabadság és becsület ragyogott feléje, másfelől szemtől-szembe állott a Mercierekkel, Rogetkal, Bertillonokkal, akik hazudtak és vádoltak úgy, ahogyan soha, kegyetlenebbül, hazugabban és hülyebben. Egész Európa lázban égett, míg tartott a rennesi nagy tárgyalás, e döntő mérkőzés a századvég jó és rossz erkölcsi-nek, mi dulhatott Dreyfusban, akinek a bőrre ment ez a mérkőzés. És ime, ő most sok marhahúst eszik és hizik.

Váljék egészségére a derék kapitánynak, aki által megismertük a feleségek legjobbját, az asszonyok mintaképét, Dreyfus Lucie asszonyt, és fölismertük ismét a népek hivatott vezérét, Franciaországot.

A szajnaparti Ninivében él egy szép asszony, akinek férjét a rettentő bűn minden bizonyítékával megterhelve elliferálják az Ozeán egy sziklaszigetére, mely az ördögről van elnevezve. Özvegyebb lett minden özvegnél és a törvény megadja neki a jogot arra, hogy a férfitől, aki örökre elveszett a társadalomtól és milliók által gyűlölt és megvetett névtől megszabaduljon. De Dreyfus Lucie, ott az örök vigás és gyors feledés városában, nem akar válni, hanem mintha ezer akaraterős férfi lelkével cserélte volna fel a magáét, megindítja a titáni harcot hitveséért és neve becsületéért. Mert ő szerette Alfrédot, és a férfi, akit így tud szeretni asszony, nem lehet romlott. És győz a csodálatos asszony; Alfréd szabad lesz, Alfréd odahaza van, Alfréd hizik... ez a szerelem diadala.

Oh, Franciaország, leborulok nagyságod előtt.

Mert minél nagyobb bűnöket társz fel a hűledező világ előtt, annál ragyogóbb erények támadnak életre méhedből és megmutatod az utat, melyet barátainak és ellenségeidnek egyaránt követni kell. A Walsinokkal, a jezsuitákkal és a gonosz tábornokokkal szemben fölkelnek a Zolák és Piquardok és két pártra szakad az ország. A küzdelem minden kis része a nyilvánosság előtt folyik le. Franciaországnak nincs titkolni valója. S egymás után dőlnek ki a kabinetek, támadnak a legélesebb diplomáciai bonyodalmak, a tőzsdén a pánik napirenden van, az uteza háborog, még az egyedül üdvöztetőnek elismert köztársasági alkotmány is meg-megrendül a harcban, melyet igazság és hamisság vívnak egymással, de tart az óriási harc szakadatlanul mindaddig, míg a szegény zsidó kapitány felesége karján ki nem vánszorog a fogház kapuján...

Nagy része van ebből a küzdelemben a szociálistáknak is, akik immár biztos kézzel segítenek Franciaországot kormányozni. Ki hitte volna még ezelőtt öt évvel is? ... Két szociálista miniszter ül a francia kabinetben. Az egyik Millerand, a kereskedelem, a másik Brund, a közmunkák minisztere. Mind a kettő kiváló férfi és testestül, lelkestül a proletárok hívei, dacára annak, hogy Hrunog nem hivatalosan szociálista. Egy két év múlva meg fogjuk tudni, és igen tanulságos lesz megtudni, képesek-e megállni a helyüket a szociálisták, ha kormányra jutnak.

Ez év egyik legjelentősebb eseménye egyébként a creuzoti sztrájk. A sztrájkoló bányászok felkérték Waldek-Rousseau miniszterelnököt, hogy a közvetítő szerepét játssza köztük és a bányatulajdonosok között és a szociálista sztrájkolók egyuttal kijelentették, hogy megnyugosznak abban, amit a miniszterelnök kialakszik. És a miniszterelnök szívesen állott rá a a közvetítő szerepére, a szociálisták megvoltak elégedve és Creuzetben most minden csendes. Látható tehát ebből, hogy a francia burgoise — mert egyebet nem tehet — kezdi megosztani a hatalmat a proletáriussal. Most már az a kérdés, hogy nem lesznek-e burgois-ká a szociálisták, ha hatalomhoz jutnak? Ha igen: a tőke uralma megmarad továbbra, örökre. Ha nem: a tőke akár békés, akár véres szociális forradalom után megszűnik ézel lenni és eszközzé degradáltatik.

S mialatt az elérhetetlen és ideális célokkal vádolt szociálisták ily reális nagy eredményeket ért el, a nagy hatalmak képviselői egész komoly arccal ültek össze Hágában, hogy megvalósítsák a legmagasabb ideát: az örök békét. Komoly arccal ültek össze, mert hiszen a minden oroszok ezárjának javaslatán nem szabad nyilvánosan kacagni. A hágai békekonferencia annyi értékűt sem végzett, mint az a pléhpohárú való víz, melylyel a Transzváiban megsebesült katona szomszágát enyhítik a Vöröskereszt derék leányai.

Nem hiszem, hogy egyéb motívum, mint a tiszta emberszeretet és idealizmus indította a fiatal ezárt arra, hogy az örök béke eszméjével kompromittálja magát.

Mert nagyon kompromittálta magát, hisz még be sem fejezték jóformán a hágai konferenciát, máris kitört a háború Angli és Transzvál között. E véres háborút itt Európában Anglia bűnéül rójják fel és a legtöbb újságolvasó ember minden nap azzal az óhajással szívében olvassa el a háború táviratokat, hogy bár jól helyben hagynák az Afrika-éhes angolokat.

Hát igazuk van. Háborút kezdeni rut dolog. Hanem nézzünk csak végig azokon a gyarmatbirodalmakon, melyek angol főnhatóság alá tartoznak. Nézzük például Ausztráliát. Népe szabad, gazdag és olyan kulturája van, hogy egy modern európa országnak sem különb. Parlamentja van, melybe az általános választási jog alapján küldi megbízottjait. Az idegen ha Ausztráliában jó, biztos talajt érez lábai alatt, se életét, se vagyonát nem kell féltene, ahol angol lobogó leng, ott modern és humanitárius intézmények állnak rendelkezésére. Nem vad erőszakkal, de szabadsággal és parlamenttel hódítja magához Anglia messze ismeretlen világrészek földeit.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

— **Bíróági kinevezések.** A király Vajna Vince marosludasi kir. járásbírónak törvényszéki bírói minőségben a tordai kir. törvényszékhez saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte. A m. kir. igazságügyiminiszter a kaposvári kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Gábor Mátyás kir. törvényszéki bíró, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesül Ungur Péter kir. törvényszéki bírói rendelte ki.

— **Időjárásunk.** Mintha csak mégis azoknak lenne igaza, kik azt jósolták, hogy az idei tél épen olyan enyhe lesz, mint a múltévi, mert a decemberi 2 heti hideg még nem elég egy télre s mióta az a hideg elmúlt csupa ködből és olvadásból áll a mi telünk. Az utóbbi napokban a hőmérséklet igen enyhe s csupa éjjel száll a fagypontra alá.

— **Uj esztendő.** Nem csak egy új esztendőt, hanem egy új századot is kezdettünk meg s azért kétszeres jelentősége volt az új év napjának. A névjegyek egész özönében, vígmuzsika szóban, versben és prózában, szóban és ezekben felénk özönlő jó kívánságokkal léptük át a két évet és két századot elválasztó meggyét és már javában benne vagyunk a lueskos-pocskos új esztendőben. S ha az embernek sikerül az első napok ezer jó kívánságai között valahogy átvergődni, az új század legelső bajával az új pénzszámítással kell megküzdenie. A múlt században az ember még könyv nélkül tudta, hogy miye van s hogy miért mit kell fizetni, de az új században már toll nélkül bajosan boldogulunk. Akármilyen könnyűnek is látszik a korona értékben való számítás, de azért elég nehéz arra, hogy az ember mindig egy darab ezeruzát hijjon segítségül, valahányszor megakad a számításban, mert hát mi magyarok úgy bele éltük magunkat az „os z t r á k é r t é k”-be, hogy nagy nehezen tudunk a magyar értékekhez hozzászokni. Hanem, mint sok minden más egyebet, ezt is meg fogjuk szokni ez új esztendőben.

— **Helybeli róm. kath. hitközség a farsang folyamán** bált rendez, melynek tisztajövedelme a templomjavítási költségeinek fedezésére fordítatik. Ezen bál védnökül megnyerte zabolai Gr. Mikes Ármint a fiatal és közkedveltségben álló főurat, továbbá Elekés Béla kir. ítélőtáblai bíró ur nejét s Veress Gyuláné ő nagyságát. A rendezőség, melynek megalakítására ifj. Jakab István takarékpénztári vezérigazgató küldetett ki az egyház tanács által, más részben a megalakult hölgy közönség a báli kalikó köztümk megválasztása s előállítása céljából élénk mozgalmat indított. Sikert kívánunk a szép és nemes célú mulatsághoz!

— **A Kaszinó estély.** Kétúton sikerült estélyt rendezett a kézdivásárhelyi Kaszinó a múlt szombaton, december 30-án. Már a szeceessziós, de izléses meghívók méltán reményleni engedték, hogy az idei estély sem fog maradni az előbbi évek elite-kaszinóestélyei mögött. Várakozásunk fényesen bevált. Dr. Balogh Vendel, a rendező-bizottság lelkes, áldozatkész elnöke, mindent megtett az estély sikere érdekében. Az estély egy egyfelvonásos vígjátékkal, „A miniszterelnök bálja”-val kezdődött. Nagy élvezetet szereztek a diszes közönségnek az ügyes szereplők, kik kitűnő készséggel, meglepő rutinnal adták valamennyien szerepüket. Morvay Endre adta a zsugori Kovács városi tanácsnok szerepét, igen nagy tetszést aratva. Vargha Irén kitűnően beletalálván magát a zsugori Kovács feleségének szerepébe. Lotti néni igen sikerült alakításban élvezhettük, mit a közönség többszöri zajos tapsal jutalmazott. Zayzon Piroška igen kedves Eliz volt, közönségünket játékaival teljesen megnyerte. Vargha Béla pedig rátermetten előkelő módon adta Tollagi journalista szerepét. A ház-mester (Báthory László) humoros alakja folytonos derűtségben tartotta a közönséget, s a szereplők sorát méltán zárta be a hordárok (legifj. Dobay és Beczmann) kongresszusa. Az ügyesen összeválogatott köztümk igen emelték a hatást. Ezután Veress Gyuláné bájosan csengő hangjával énekelte Diénes Kámán zongorakiséréte mellett „A kis alamuzsi”-ból Renar vicomt belépőjét, melyet a közönség tapsvihara következtében néhány népdal követett, melylyel teljesen elbűvölte a közönséget. Sajnálattal értesültünk, hogy a műsor első pontja, Zakariás Ilona zongorajátéka, betegsége miatt elmaradt. A figyel-

mes rendező-bizottság a hölgyszereplőket gyönyörű élővirág csokrokkal lepte meg. Műsor után táncz következett, s a kedélyes mulatságnak a hajnali órák vetettek véget, a mikor a közönség teljes megelégedéssel, egy kellemes estély emlékével oszlott szét. Ott voltak: Boreša Miklósné, Bálint Gyuláné, Bándi Istvánné, Benkő Gyuláné, Csizsár Dénesné, Csizsár Pálné, öz. Diénes Lajosné, Elekés Béláné, Fejér Károlyné (keresk.), Gulya Lászlóné, Ince Istvánné, Jakab Istvánné, Jancsó Gyuláné, öz. Kovács Andrásné, öz. Mischingerné, Petsit Béláné, Silberberg századosné, Sinkovits Ottóné, öz. Szabó Dénesné, Szaesvay Gyuláné, Szini Gyuláné, Veress Gyuláné, öz. Vertán Andrásné, Zayzon Lázárné, Zayzon Sándorné, Benkő Irén, Csizsár Mariska, Diénes Matild, Fejér Vilma, Jakab Beatrix, Kovács Anna, Silberberg Gizella, Szini Piroška, Szini Erzs, Vajda Ilona, Vargha Irén, Vargha Matild, Vertán Emilia, Zayzon Piroška. Az estély anyagilag is eléggé sikerült, mert 315 korona kiadás mellett, a 365 korona bevételből 50 koronával gyarapította a kaszinó pénztárát. Felülfizettek: Dr. Balogh Vendel 100 korona, Fejér Károly bíró 4 korona, Ifj. Tóth István 4 kor. öz. Cserei Jánosné, Pap Mihály, Vargha Vilmos, Dr. Sinkovits Aurél, Ifj. Jancsó Mózes, Veress Sándor, Szöcs Dániel örn., Báró Szentkereszty Stephanie, K. Csizsár József, Szabó Albert, Ifj. Kovács János, Dr. Bodor Ferencz, Kökössy Károly, Jancsó Mózes (szgy.), Molnár Józsiás 2—2 kor. Dr. Sinkovits Ottó, öz. Csiki Józsefné, Welnreiter György, Márton Benedek, Dr. Szentiványi Árpád, Szöcs Károly 1—1 kor. összesen 144 korona.

—s. n.—

— **A polgári leányiskola jövője.** A polgári leányiskola városunk és vidékének ezen nélkülözhetetlen új intézménye napról-napra biztosabb alapra helyezkedik s ügyének szép előrehaladásával mindjobban megerősít azon meggyőződésünkben, hogy azt a nagyközönségünk javára megtarthatjuk és felvirágoztathatjuk. Egyesek lelkes adományain kívül, valamint a két takarékpénztár, nőegylet és városunk segélyein kívül, legújabbán Háromszékvármegye közönsége, az 1900. évre 400 koronát szavazott meg az iskolának segélyképen. A vármegye köz. bizottságától az iskola megnyithatására nyert engedély, valamint az ügynek meleg pártolása, már a kezdet első lépéseinél fényesen beigazolták, hogy onnan e köz-szükség iránti törekvéseinkben a legjobb indulatu támogatásban részesülünk, s hogy nemcsak nem hiányzanak, de a legnagyobb jóindulattal munkálkodnak azon kezek, a melyek ilyen sok oldalról jövő áldozatkészséget egyesíteni, irányítani és sikerre vezetni hivatva vannak. Nem késlekedhetünk bevalani, hogy nagyon, de nagyon sokak lelkes támogatásán kívül, ezen ügyben is, vármegyénknek a lelkesedésben is mindenek fölött álló feje és szíve, a mi szeretett főispánunk a legfőbb irányító, kinek minden téren s különösen kimagasló mértékben a tanügy terén, mindenkor érezzük lankadni nem tudó fáradozásait. Méltó segítője e téren kogyolmes főispán urunknak, vármegyénk kir. tanfelügyelője, tek. Csánki Gyula ur, a ki a tanügy iránt jelentkező legkisebb jóindulatot is nemcsak figyelmére méltatja, de gondjaiba veszi s fáradozatlan munkásságával és lelkesedésével azt, vármegyénk tanügyének emelésére s népünk boldogítására, nagyra növelni igyekszik. Hála és köszönet tehát mindkét jóakarónknak, s hálás köszönet valamennyi áldozatkészségért és támogatásért. Megemlíthetjük azt is, hogy a polgári leányiskola érdekében a nőegylet s az iskola felügyelő-bizottsága a napokban egy több részre osztott, terjedelmes memorandummal járult a Nagym. vall. és közokt. m. kir. miniszter urhoz, a melyben előadattak az iskola teljes kifejlesztésének módzatai, az iskolának négy évre terjedő költségvetése, tantestületének mikénti szervezése, felszerelése s az engedély jóváhagyásán kívül, az államsegély és nyilvánossági jog iránti ismételt kérések és indoklások. Egyszóval örömmel vesszük tudomásul, hogy ez új iskolánk nemcsak él, de napról-napra nyer erőben s iránta a jóindulat és áldozatkészség fokozódik.

— A Pesti Hírlap, mely 1900-ban már 22-ik évfolyamát éri meg, nagyszerű példáját mutatja annak, mint lehet egy lap, éveinek számával ellentétben, nem öregebb, hanem folyton ifjabb, serényebb, élénkebb, mintha csak most igyekeznék az olvasóközönség kegyeibe jutni. De hiszen ez természetes: mert egy hírlapnak nem szabad megöregedni, nem szabad sőt a mai élénk verseny mellett jóformán nem is lehet elhanyagolnia. A Pesti Hírlap vezetői jól tudják azt: jól ismerik az újságcsinálás minden csinját-binját s ennek köszönhetik, hogy szinte versenyen kívül állnak, annyi újabbban keletkezett napilappal szemben. Nincs ma egyetlen újság, mely közönségének annyit nyújtana napról-napra olvasmányban, s nincs, mely annyi kedvezményben részesítené előfizetőit. Ilyenek: havonként egy csinos kiállítású jegyzéknapló, évenként egy díszes nagy képes naptár (díjtalanul és bérmentesen megküldve) s kedvezményes áron kapható heti divatlap, a Párisi Divat (a Pesti Hírlap társlapja). A Pesti Hírlap naponként 20—21, vasárnaponként s ünnepek alkalmával 32—48 oldalban jelenik meg. Munkatársai a magyar hírlapirodalom és szépirodalom elsőrangú munkásai. Független szabadelvű és demokratikus irányú vezérezikkeit dr. Kenedi Géza, ifj. Ábrányi Kornél, dr. Vázonyi Vilmos, Kóbor Tamás stb. írják. Tárcaírói:

Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Gárdonyi Géza, Murai Károly, Kóbor Tamás, Tömörkény István, Quintus (Kenedi Géza). Bede Job, Homok. Koboz (Kozma Andor). Vértési Arnold. Hoek János, Kézdi-Kovács László, Zsoldos László, Sas Ede, Zempléni Árpád, Abonyi Árpád, br. Jósika Kálmán stb. stb. Rend s belső dogozótársai csupa kipróbált hírlapírók. Az új évet a Pesti Hírlap Gárdonyi Géza renki-írói érdekes történeti regényével kezdi, melynek címe: Az egri csillagok. Ezzel együtt közli a Lina hercegnő című orosz regényt, Szabó Endre kitűnő fordításban. Új előfizetők mindkét regény már megjelent részét külön lenyomatban kapják meg. Megkapja továbbá minden új előfizető a Pesti Hírlap naptárát is, ha legalább egy negyedévre előfizet. A Pesti Hírlap előfizetési ára január—március hónapokra (1/4 év) 3 frt 50 kr. A Párisi Divattal együtt 4 frt 50 kr. Két hónapra egyedül a Pesti Hírlap 2 frt 40. kr, egy hónapra 1 frt 20 kr. A kiadóhivatal, honnan mutatvány számokat is lehet kérni. Budapest V., Váci-körút 78. sz. alatt van.

Párisi Divat. Most lép a hatodik évfolyamba az a divatlap, mely a magyar hölgyeket annál teljesebb mértékben hódította a maga részére, mennél előkelőbb, jobb ízlésűek azok, kikről szó van. Ez ek tisztán fölismerék a lapban, mennyire má

izlés, más ruha, más divattudósítás az, amit a Párisi Divat révén ismernek meg, mint az, a mit Berlinből, Bécsből importálnak mások. A mit ez a lap nyújt olvasói elé, az igazán Páris a maga valóságában, úgy, hogy aki a lap szerint öltözködik, az minden tekintetben úgy érezheti magát, mint ha „parisienne” lenne, vagyis a legelegánsabb s a legjobban öltözött asszony. A lap ábrái és cikkei a legutolsó divattal ismertetnek meg, a mosásra, vasalásra, a szabásra vonatkozó tanácsok, az átalakításról, kalapdiszítésről, olcsó bevásárlásról szóló utmutatások a takarékoskosságot segítik elő, a butorzat, vendéglátás, társadalmi élet köréből vett illusztrált cikkek, a kitűnő konyhareceptek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a Párisi Divat olvasója takarékos, ügyes háziasszony legyen s e mellett elegáns, igazi nagyvilági hölgy kevés költséggel. A szerkesztő postája mindenben, — bevásárlásokban, tanácsadással segítségükre van az olvasóknak.

A lap kitűnő regénymelléklete szintén nagyban hozzájárult már eddig is a lap kedveltségéhez.

A lap hetenként egyszer jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyedévre 3 kor. A Pesti Hírlap politikai napilappal együtt egész évre 36 kor., fél évre 18 kor. negyedévre 9 kor., Mutatványszámot küld a kiadóhivatal.

Hirdetések.

Fogorvos

PERL JÓZSEF

American Dentist, Dr. of Dental Surgery.

Január hó 3-án ide visszaérkezett és a megkezdett fogorvosi munkákat befejezi.

Rendel január hó 12-ig a „Millennium” szálloda 2-ik számú szobájában.
(2—3.147.)

Az 1895 évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon disz-oklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kéroakban kitűnő sikerrel használt külszer.

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb esetekben is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és tejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér. Főraktár Budapest: Török József ur gyógyszerüzében, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerüzében, Váci-körút 17. szám. — Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerüzében, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyiszintén: **TENKI ISTVÁN** zágoni gyógyszerésznél.
(146. 3—10.)

20% engedményt kap mindenki,

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható övszer férfiak és nők részére. Ár: tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts americ. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—. Női övszerek: Hasse tanár-féle frt 2.—, 3.—, 4.— és frt 5.—. Earlet-féle frt 2.50, dr. Mensinga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle is használatos. Ezen női övszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—. Diana öv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.

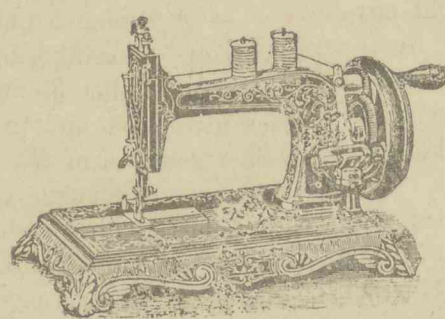
Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utárvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF

Bécs, Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves hígoniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Legszebb és legolcsóbb
karácsonyi

és
ujévi ajándék
egy Adria

varrógép

esaládi használatra szabadalmazott himző készülékkel és ipari célokra.

Ezen varrógépek előnye más gyártmányokkal szemben a gyártásra használt kitűnő minőségű anyagban és a technika ezen terén elért legújabb vívmányai szerinti gyártásban rejlenek.

Tartósság, szabatos csinos kivitel és könnyű zajtalan működése tették a gépeket oly annyira kedvelté és elterjedté. — Ezen varrógép a magyar ipar diadala.

Öktatást varrás és himzésben díjtalanul nyújtok.

Varrógepeimert 6 évi jótállást vállalok. Eladás áremelés nélkül csekély havi részletfizetésre is. Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Adria varrógépeken és angol kerékpárokon kívül sok gyönyörű, ajándéknak rendkívül alkalmas tárgy van raktáron. — Dus választék zenélő és automatikus tárgyakban.

Teljes tisztelettel

Molnár Gyula,

Adria varrógépek egyedüli gyári raktárosa
Brassó és vidéke részére.

Brassó, Kapu-utca 51 sz.

(5—6. 243.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.